

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Veiligheid Zuidelijke Randmeren en Eem

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport fase 2

8 september 2011 / rapportnummer 1521-140

1. Oordeel over het MER

Waterschap Vallei en Eem wil maatregelen treffen om de veiligheid van de binnendijkse gebieden langs de Zuidelijke Randmeren op het wettelijke vereiste peil te brengen. Hiervoor is een dijkverbeteringsplan opgesteld. Volgens de Waterwet moeten de colleges van Gedeputeerde Staten van Utrecht (coördinerend bevoegd bezag) en Gelderland een goedkeuringsbesluit over het dijkverbeteringsplan nemen. Voor de onderbouwing van het dijkverbeteringsplan is een Milieueffectrapport (MER) opgesteld.

De Commissie¹ is van oordeel dat de essentiële informatie voor besluitvorming in het MER aanwezig is. Het MER is in samenhang met het dijkverbeteringsplan van goede kwaliteit: het kaartmateriaal en de dwarsprofielen zijn bijzonder duidelijk en zodanig gedetailleerd dat de ruimtelijke effecten van de voorgestelde ingrepen goed in beeld worden gebracht. Ook de samenvatting is compleet en zelfstandig leesbaar. De geboden hulpmiddelen als leeswijzer werken goed om snel en gericht achtergrondinformatie te kunnen raadplegen.

De dijkverbetering is met de opgestelde visie prima als een ruimtelijke opgave benaderd. Met deze visie zijn – binnen de gegeven veiligheidseisen – vanaf de start, duurzaamheid, cultuurhistorie, natuur en gebruik, goed meegenomen. De visie is vertaald in ontwerpuitgangspunten die het project ook daadwerkelijk richting hebben gegeven. De uiteindelijke uitwerking per deeltraject is steeds zorgvuldig beredeneerd hetgeen resulteert in een ontwerp op maat. Ook de aansluiting van fase 2 op het voorgaande onderzoek in fase 1 is duidelijk weergegeven.

De alternatievenafweging en de effectbeschrijving zijn goed navolgbaar en correct. Het MER is voor sommige deelaspecten wel uitvoeriger dan direct nodig is om een goed overzicht te krijgen, maar ondanks de uitvoerigheid en de herhalingen is het mogelijk om snel de weg te vinden in het MER en de bijlagen.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht en worden aanbevelingen gedaan voor de besluitvorming.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Overgang tussen dijkvakken

In de visie op de ruimtelijke inpassing staat als wens om de dijk landschappelijk een samenhangend geheel te laten zijn. Voor het ontwerp en het bepalen van de milieugevolgen in het MER is logischerwijs eerst het dijktracé opgeknipt in 11 dijkvakken, die vervolgens zijn onderverdeeld in 23 deeltrajecten (en afzonderlijk nog de kunstwerken). Vervolgens wordt in het MER elk dijkvak afzonderlijk besproken en in hoofdstuk 8 worden het meest milieuvriendelijke alternatief en het voorkeursalternatief ook weer bepaald per deeltraject. Omdat een overzicht over het hele dijktracé ontbreekt, is de onderlinge samenhang tussen de dijkvakken niet goed inzichtelijk. Het voorkeursalternatief is echter wel consistent en landschappelijk goed ingepast al zijn er wel aanzienlijke overgangen tussen de verschillende dijkvakken.

De Commissie adviseert om voor de uitvoering van het plan na te gaan of de overgangen tussen de dijkvakken landschappelijk verder kunnen worden geoptimaliseerd.

2.2 Spakenburg

Nabij de bebouwde kom van Spakenburg blijft een aantal gebieden buitendijks liggen. De (door de gemeente aangedragen) varianten om deze gebieden binnendijks te leggen zijn niet uitgewerkt. Daarmee blijft onduidelijk hoe deze varianten eruit kunnen zien en wat daarvan de eventuele milieugevolgen zijn. Deze varianten zullen waarschijnlijk voor de natuurwaarden van de randmeren minder gunstig zijn, maar de gevolgen daarvan zijn in het MER niet beoordeeld. Aangegeven wordt dat hiervoor eventueel later een aparte (m.e.r.)procedure wordt gevolgd.

Indien op een later tijdstip alsnog overwogen wordt om de bij Spakenburg buitendijks gelegen gebieden, binnendijks te leggen acht de Commissie aanvullend onderzoek noodzakelijk om de milieugevolgen voor de besluitvorming in beeld te brengen.

2.3 Effectbeoordeling

Uit de effectbeschrijvingen in hoofdstuk 7 blijkt, dat de effecten op het niveau van alternatieven per dijktraject nauwelijks onderscheidend zijn. Op het niveau van thema's/aspecten zijn de effecten voor 'ecologie' het meest belangrijk en ook overwegend bepalend voor de voorkeursvolgorde vanuit milieuperspectief. De 'sturende' werking van 'ecologie' voor de voorkeursvolgorde is voor de hand liggend en had duidelijker naar voren kunnen komen (al voorafgaand aan de effectbeoordeling). Op basis daarvan had de effectbeoordeling voor de overige thema's/aspecten op een globaler of algemener niveau kunnen plaatsvinden.

Om nadelige effecten voor natuur te beperken zijn voor diverse trajecten mitigerende en compenserende maatregelen nodig. In de effectbeschrijving wordt ook regelmatig gewezen op de mogelijkheid van het inbrengen van “plussen” in het plan. Dergelijke maatregelen zijn in het MER slechts summier beschreven. Hierover wordt wel informatie gegeven in de achtergronddocumenten en het ontwerp-projectplan.

Daarnaast wekt de beschrijving in het MER de indruk dat effecten op soorten te mitigeren zijn door werkzaamheden buiten de voor soorten gevoelige perioden uit te voeren. Deze perioden zijn voor de verschillende soorten zodanig anders, dat er voor sommige dijktrajecten geen werkbare periode overblijft. De planning van de werkzaamheden zoals opgenomen in de Passende beoordeling en het ontwerp-projectplan laat ook zien dat – alhoewel rekening wordt gehouden met de gevoelige perioden – niet te voorkomen is dat werkzaamheden in voor soorten gevoelige perioden wordt uitgevoerd. De gevolgen voor soorten zijn dus niet volledig te mitigeren.

In aanvulling op de voorzet in het MER adviseert de Commissie om in het monitoringsprogramma aandacht te besteden aan:

- het monitoren van de effectiviteit van de mitigerende en compenserende maatregelen;
- de noodzaak en mogelijkheden om aanvullende maatregelen te treffen indien het beoogde effect van de mitigerende en compenserende maatregelen niet wordt gerealiseerd.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Waterschap Vallei & Eem

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Utrecht (*coördinerend*) en Gelderland, Waterschap Vallei & Eem

Besluit: Goedkeuringsbesluit over het dijkverbeteringsplan

Categorie Besluit m.e.r.: C12.1
plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: De initiatiefnemers willen maatregelen treffen om de veiligheid van de binnendijkse gebieden langs de Zuidelijke Randmeren op het wettelijke vereiste peil te brengen.

Bijzonderheden:

De essentiële informatie voor besluitvorming is in het MER aanwezig. Het MER is in samenhang met het dijkverbeteringsplan van goede kwaliteit: het kaartmateriaal en de dwarsprofielen zijn bijzonder duidelijk en zodanig gedetailleerd dat de ruimtelijke effecten van de voorgestelde ingrepen goed in beeld worden gebracht.

De dijkverbetering is met de opgestelde visie prima als een ruimtelijke opgave benaderd. Met deze visie zijn – binnen de gegeven veiligheidseisen – vanaf de start, duurzaamheid, cultuurhistorie, natuur en gebruik, goed meegenomen. De visie is vertaald in ontwerpuitgangspunten die het project ook daadwerkelijk richting hebben gegeven. De uiteindelijke uitwerking per deeltraject is steeds zorgvuldig beredeneerd hetgeen resulteert in een ontwerp op maat. Ook de aansluiting van fase 2 op het voorgaande onderzoek in fase 1 is duidelijk weergegeven.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 12 april 2005

aanvraag richtlijnenadvies: 5 april 2005

ter inzage legging startnotitie: 13 april 2005 tot en met 10 mei 2005

advies voor richtlijnen uitgebracht: 7 juni 2005

richtlijnen vastgesteld: 11 oktober 2005

kennisgeving MER fase 1: 17 september 2007

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 5 september 2007

ter inzage legging MER fase 1: 24 september 2007 tot en met 4 november 2007

toetsingsadvies uitgebracht: 17 december 2007

kennisgeving MER fase 2: 17 juni 2011

ter inzage legging MER fase 2: 20 juni 2011 tot en met 28 augustus 2011

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 16 juni 2011

toetsingsadvies uitgebracht: 8 september 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. B.F.M. Beerlage (werkgroepsecretaris)
dr. J.H. van den Berg
ir. J.H.J. van der Gun
drs. M.A. Kooiman
dr. R.S.E.W. Leuven
dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Ontwerp-Projectplan Veiligheid Zuidelijke Randmeren en Eem, Grontmij / Witteveen + Bos, juni 2011;
- MER fase 2, Veiligheid Zuidelijke Randmeren en Eem, Grontmij / Witteveen + Bos, juni 2011;
- Bijlagenrapporten bij MER fase 2, Veiligheid Zuidelijke Randmeren en Eem, Grontmij / Witteveen + Bos, juni 2011;
- Ecologische bijlagenrapporten bij MER fase 2, Veiligheid Zuidelijke Randmeren en Eem, Grontmij / Witteveen + Bos, juni 2011;
- Geotechnische onderbouwing Veiligheid Zuidelijke Randmeren en Eem, Grontmij / Witteveen + Bos, juni 2011;
- Milieutechnische bijlagenrapporten Veiligheid Zuidelijke Randmeren en Eem, Grontmij / Witteveen + Bos, juni 2011;
- Vergunningaanvragen en Ontwerpbesluiten Veiligheid Zuidelijke Randmeren en Eem, Grontmij / Witteveen + Bos, juni 2011.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 1 september 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. DAS Nederlandse Rechtsbijstand Verzekeringsmaatschappij N.V., namens A.C.J. Stangenberger en E.M. Schellekens, Hoogland
2. H. Tolboom, Amersfoort
3. D.B. Berkhof, Baarn
4. B. Varenkamp, Eemdijk
5. H.A.B. Zandbergen, Eemdijk
6. E.A. van Diskoeck, Eemdijk
7. H. Hop, Eemdijk
8. W. Hop, Eemdijk
9. P. van der Zwart en J. van Horssen, Amersfoort + toevoeging
10. M. ten Berg, Eemdijk
11. A. de Bruin, Eemdijk
12. A. J. van Halteren, Spakenburg
13. De heer en mevrouw De Ruiter, Baarn
14. A. Heek, Eemdijk
15. A. van de Mheen, Eemdijk
16. A. Breij, Baarn + toevoeging
17. A. ter Beek, Bunschoten-Spakenburg
18. A. Veldhuizen, Eemdijk
19. Anoniem
20. E. Droogh, Baarn
21. K.A. ter Horst, Eemdijk
22. J.A. Elderhorst, Bunschoten
23. K.B. Huygen, Eemdijk
24. R. Vedder, Bunschoten
25. K. Hoolwerf, Eemdijk
26. Anoniem
27. J. Schellaert, Eemdijk
28. R. Hilhorst, Baarn
29. Stichting Scouting Cay-Noya A. van Barreveld, Amersfoort
30. R.M. Weverling en L.C. Deriga, Eemdijk
31. Fam. T. Hop, Eemdijk
32. T. van 't Klooster, Eemnes
33. A. Hoeve, Bunschoten-Spakenburg
34. G. Vermeer, Baarn
35. A. Trip, Amersfoort
36. H. Jurriën, Eemdijk
37. A.J.W. van Veldhuizen, Hoogland
38. D. Wever, Nijkerk
39. Staatsbosbeheer Regio West, Amsterdam
40. Gemeente Bunschoten, Bunschoten
41. A. Hoolwerf, Eemdijk
42. A. Hoolwerf, Eemdijk
43. W. Huygen, Eemdijk

44. G.J. van Rossum, Bunschoten
45. J. Roos, Amersfoort
46. van Heijst & partners Advies, namens W. Veerman van Halteren, Eemdijk
47. van Heijst & partners Advies, namens P. van Halteren, Eemdijk
48. M.J. van der Eijk, Roeivereniging Hemus, Amersfoort
49. Bewoners Eemdijk 20, 22 en 22B, Eemdijk
50. Fam. M. de Hondt, Amersfoort
51. E.R.L. Dekker, Amersfoort
52. D. Meewis, Eemdijk
53. D. Cramer, Kanovereniging Keistad, Amersfoort
54. Waterschap Vallei & Eem, Leusden
55. G. van Dijk, Nijkerk
56. Stichting Gelderse Milieufederatie, Arnhem
57. P.R. Hilhorst, Baarn
58. Bewoners Zuidereind, Baarn
59. Z.J. Beukers, Baarn
60. J. van Dijk, Eemdijk,
61. BLWG, L.B. Sparrius, Gouda
62. M. Minke en A. Nijhof, Eemdijk
63. G. van Stempvoort en B. Valkengoed, Eemdijk
64. 't Schoutenhuis B.V. namens C. Engel, Woudenberg
65. Alliantie Eemvallei, Amersfoort
66. Natuurmonumenten, 's-Gravenland
67. Baarnse Watersport Vereniging De Eem, Baarn
68. J. Janssen van Doorn-Dekker, Barneveld

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Veiligheid Zuidelijke Randmeren en Eem, fase 2

Waterschap Vallei en Eem wil maatregelen treffen om de veiligheid van de binnendijkse gebieden langs de Zuidelijke Randmeren op het wettelijke vereiste peil te brengen. Hiervoor is een dijkverbeteringsplan opgesteld. Volgens de Waterwet moeten de colleges van Gedeputeerde Staten van Utrecht (coördinerend bevoegd bezag) en Gelderland een goedkeuringsbesluit over het dijkverbeteringsplan nemen. Voor de onderbouwing van het dijkverbeteringsplan is een Milieueffectrapport (MER) opgesteld.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3338-9

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht
T 030 - 234 76 66
F 030 - 233 12 95
E mer@eia.nl
W www.commissiemer.nl

